

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy 308

Hely

Idő "18"

Személy

Helvszám

308 "18"

Szerző:

Cím: *Hajdani élet a Duna jegén*

Forrás:

Magyarország

3n

(Hely)

1924. 1. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hajdani élet a Duna jegén

„Lulajozás“ a zarló jégtáblák között. — Vurstli a jég hátán. — Mióta tilos a közlekedés a befagyott Dunán?

(A Magyarországi tudósítójától.) A szokatlanul kemény hideg az idén a Dunán hamar meghozta a jégzajlás és a magyar Duna nagy részén már új év előtt beállott a jég. Budapest környékén is elnémult a jégzajlás féltelmes zenéje. S ahol néhány napos közbeszó olvadás után ma is áll a jég, ott hideg esend ül a Duna jegén, melyre csak néha-néha telepnek varjúcsapatok, vándor sárlyok és a Velen-csi tőről a vadkacsák.

Nem így volt ez mindig, amikor beállott a Duna jége. Fontos közlekedési eszközzé vált ilyenkor a vastag jégréteg, amely ráborult a Duna méltóságosan hömpölygő vizére, továbbá alkalommá vidám szórakozásokra, új és változatos téli élet kezdésére. Hiszen valaha királyt is választottak a Duna jegén, emlékezetes az 1458-ik esztendő, amikor Szilágyi Mihály hadai és a köznemesség Hollós Mátyást kiáltották ki a magyarok királyává. De nem kell ilyen messzire visszamennünk a múltba, jól tudjuk, hogy a múlt század első részében is, amikor a két testvér-várost még nem kötötték össze a hidak modern főútjai, hajóhid bonyolította le az összeköttetést Buda és Pest között. Ott állott a hajóhid először a Kishíd (ma Fűr István) ucca, majd Nagyhid (most Deák Ferenc) ucca végében és ott állott egészen a Lánchíd megnyitásáig, 1849-ig. De csak addig állott ott, amíg zajlani nem kezdett a Duna jége. A legelső jégzajlásra elvontatták s attól kezdve télvíz idején csónakok szállították Pestről Budára és vissza az embereket. Sokszor bizony valóságos élethalál-harc volt ez, úgy csákyázták át a csónakot kemény küzdelemmel egyik jégtábláról a másikra és gyakran megesett, hogy a Nagyhid uccától elindult csónak a

Sárosfürdő tájékán, vagy még lejjebb ért partot. Úgy hívták ezt az utazást, hogy: lulajozni (akkor is l-betűk vannak itt, ha a szedő úr egész bizonyosan t-betűt szed az l-ek helyett) és bizony többször megesett, hogy »lulajozás« közben a csónak összetörött. Más mód azonban az átkelésre nem volt, már pedig az átkelés Pestről Budára és viszont már abban az időben is nélkülözhetetlenné vált. Hiszen Budán székelték a legfontosabb kormányhatóságok, ott lakott a nádor, sok fontos ügyes-bajos dolgukat kellett Budán elintézniök a pestieknek és Budán volt a Karmelita-apácák épületéből átalakított színház, a mai Várszínház, amint hogy a híres-nevezetes budai bálókra, József nádor báljaira is át kellett jutniök a balparti uraknak és hölgyeknek. Déryné ifjasszony naplójából is olvashatjuk, mennyit szenvedtek télvíz idején szegény színészeink, akiknek előadás után a többé-kevésbé befagyott Dunán kellett visszatérniök pesti lakásukba. És bizony akárhányszor megesett, hogy a nádor báljáról lemaradtak estélyi ruhás hölgyek és urak, mert sehogy sem sikerült Budára jutniök az egymásra csapódó jégtorlaszok között.

Persze mindez megváltozott akkor, amikor végkép befagyott a Duna. Ilyenkor elvesztették szerepüket a csónakok, ilyenkor szabaddá vált a közlekedés Pest és Buda között és ilyenkor vig élet kezdődött a Duna jegén. Nagy mulatozások, magyaros áldomások közt vidám, dárídós farsangot ültek a hideg jegen. Már holt a Lánchíd, sőt a Margithíd is, de ezek a mulatozások megisméltődtek minden kemény télen.

Emlékezetes ebből az időből a 78–79-iki nagy tél, amikor ezrek és ezrek tanyáztak a jég hátán és szórakoztak a ringlispáles és cirkuszi bódék közt, egy valóságos dunai vurstliban, amely tanyát ütött a jegen.

1879 után aztán hosszú ideig nem fagyott be teljesen a Duna, egészen

1890–91 télég, amikor is éppen Szilveszter éjszakáján állott be a jég a Dunán. Ez a tél azonban emlékezetes Budapest történetében, mert ettől kezdve tiltották meg a Duna jegén a közlekedést.

A Duna jegének megállását nagy örömmel fogadták ebben az évben az egész városban, melynek apraja-nagyja ellepte Újév reggelére a Dunát. Egész kis uccákat tapostak ki a jegen Pest és Buda között, így az egyik a mai Erzsébethíd fejtől a Rudasfürdőhöz, a másik pedig odébb, a Petőfi tér felső részétől indult el Budának. A kis jéguccákat a városházteri piacon megmaradt s a hóba dugdosott karácsonyfákkal díszítették és lámpákkal szegélyezték. Hamarosan élénk »szárazföldi« élet fejlődött ki a jegen. Óvatosan elkerülve a Sárosfürdő előtti területet, ahol a beömlő meleg víz nem engedte jól befagyni a Dunát. Lent az összekötő vasuti hid felé, ahol különösen vastag és síma volt a jégkéreg, korecsolyapálya alakult ki, egyebütt pedig egy serog-

elárusító ütött helypénz nélkül tanyát. Narancsokfák, gesztenyesütők, perecesek, virslisek és egyéb jó dolgok árusítói szállták meg a Duna jegét. Ennek a nagyszerű életnek azonban

váratlan szerencsétlenség vetett véget 1891 január 4-én.

Ekkor ugyanis a délutáni órákban beszakadt a Duna jége. Ahel ma az Erzsébet híd pesti hídfője van, halászbárka fagyott belé a jégbe, amelynek tulajdonosai, hogy megvédjék tulajdonukat a pusztulástól, többször is felvágták a jéget a bárka körül. A bárka fölött viszont alig száz méternyire ömlött akkor a Dunába a főváros központi csatornája, amelynek melegebb vize ott is felpuhította és megvékonyította az ott levő jégkéreg. E két pont között mindamellett, letérve a szikárd és biztos részektől, a vasárnap délutáni órákban vagy ötven ember tanyázott, amikor egyszerre csak a jég beszakadt a